

tõesti saigi suvi juba läbi?

AGO TAMMIK

**Ilm on kuum, päike
lõõskab, lilled õitsevad,
taevas on sinine – mis ras
hing veel ihkad?**

AIN KALLIS

ml@maaleht.ee

“Jessas, jääks säärane ilm edasi kestma! Ainult vesi võiks soe olla!” õhkas üks Tartu neiu lehekuu kümnendal päeval.

Tõepoolest – juba nädala jagu oli siinkandis kestnud kliimaatiline suvi, aeg, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur hakkas püsivalt ületama 13°. See kriteerium on meil võetud nimetatud aastaaja künniseks, sellal algab harilikult ka paljudele kultuuritaimedele soodne kasvuperiood.

Keskeltläbi algab see igatsetud aeg Võrus 26. mail, Tartus kolm päeva hiljem, päikeselisel Vilsandil aga pea juuni keskel.

Aastad on erinevad

Talve üle elanud inimestele tundusid äsjased ilmad põrgupalavad. Tegelikult ei ole ju keskpäevased 22- kuni 24kraadised maksimumid mõnes paigas kuigi kõrge näitaja, samuti nagu pole ultraviolettkiirguse inten-

Pärnus sai selle aasta esimest rannapäeva nautida juba maikuu alguses.

siivsuse indeks 4,2 kuni 4,7 midagi hullu. Ahneil päikesevõtjail on näod põrsasroosad, sest mine sa tea, äkki jäävad need kaunid päevad tänavu viimasteks...

Mõnel aastal jäävad sellised ilmad ka püsima, nagu juhtus näiteks 2013. aastal, kui mai algupoolel alanud kliimaatiline suvi läks esimesel juunil sujuvalt üle meteoroloogiliseks ehk kalendrisuveks, edasi juba astროոномiliseks aastaajaks.

Väga sageli saabuval soojad ilmad aga vaid mõneks päevaks, nagu põhjamaalaste narimiseks. (Kas ka nüüd?)

Muidugi on palju ka neid, kes sugugi ei taha pideva palavuse

ja põua tingimustes elada. Näiteks kardavad pritsimehed kiva aega nagu tuld, põllu-, aia- ja metsainimesed teavad aga hästi, et niiske ning isegi jahe mai paneb aluse headele saakidele. “Kui mai om külm ja kare, sis täis om ait ja tare,” ütleb setu vanasõna. Hellenurmes teati, et kevadine vihm kosutab, sügisene kaotab.

Eesti punab!

Ilmateenistuse kodulehel on üks kaart, mis oli teisipäeval pea üleni punane. See on metsade tuleohu kaart. Ohtu hindavat indeksit on Eestis arvatud ligi poole sajandi jooksul. Arvu-

tuste aluseks on sademete hulk, õhutemperatuur ja -niiskus.

Kevadel, kui maa on kulu- ga kaetud ning puud veel lehtimata, loetakse olukorda metsades äärmiselt ohtlikuks siis, kui nimetatud indeks ületab 2400 (10. mail Viljandimaal 4425 ühikut!), suur tuleoht püsib saartel ja Kirde-Eestis (900–1300 ühikut). Kui puud on lehes ja maa kenasti roheline, muutuvad ka ohukriteeriumid (ilmselt teevad sünoptikud muudatuse esmaspäeval, pärast vihma). Edasi loetakse ohtlikuks situatsiooni juba siis, kui indeksid ületavad 3000 piiri, erakordselt ohtlikuks aga üle 7000.

Põuase 2002. aasta septembris sarnanesid Valgamaa metsad püssirohutunniga – põlenguid tuli kustutada ligi 2100 hektaril.

Õnneks pole meie metsatulekahjud üldse võrreldavad paljude välismaistega: Kanadas mõlavad need praegu 1610 ruutkilomeetril, meil Pärnumaal 17 hektaril...

Kui meie pritsimehed loodavad ilmataadi toetusele, siis Alberta provintsi juhid tänasid emakest maad vihma eest, mis soodustas põlengute hoo vaibumist. Nii võisid nad ära öelda Venemaa, USA, Austraalia ja Palestiina omavalitsuse abipakumistele.